

Хиротонија архимандрита Доситеја за Епископа липљанског, викара Патријарха српског

Његова Светост Патријарх српски г. Порфирије началствовао је 11. децембра 2022. године у храму Светог Саве у Београду светом архијерејском Литургијом и свечаним чином хиротоније изабраног и нареченог високодостојног архимандрита Доситеја (Радивојевића) у чин Епископа љипљанског, викара Патријарха српског.

Предстојатељу Српске Православне Цркве саслуживали су Његово Блаженство Архиепископ охридски и Митрополит скопски г. Јован и преосвећена господа епископи бачки Иринеј, врањски Пахомије, шумадијски Јован, браничевски Игнатије, зворничко-тузлански Фотије, милешевски Атанасије, брегалнички Марко, рашко-призренски Теодосије, бихаћко-петровачки Сергије, тимочки Иларион, нишки Арсеније, осечкопољски и барањски Херувим, ваљевски Исихије, будимљанско-никшићки Методије,

стобијски Давид, ремезијански Стефан, мохачки Дамаскин, марчански Сава, хвостански Алексеј, новобрдски Иларион, јегарски Нектарије.

Саслуживали су и епископ изабрани топлички Петар; игумани хиландарски Методије, студенички Тихон, лелићки Георгије, ковиљски Харитон; архимандрити Мелетије, Евтимије, Василије, Петар и Онуфрије, протосинђел Мардарије и многобројни презвитери и ђакони из више епархија Српске Православне Цркве.

Патријарх Порфирије: Кроз крст епископ се поистовећује и сараспиње са Христом, али само зато што се поистовећује са Христом може да буде свима све и да се поистовећује са сваким човеком.

Пре него што је епископу Доситеју уручио архијерејски жезал, символ архипастирског служења, Његова Светост Патријарх је поручио:

– У име Оца и Сина и Светог Духа. Браћо архијереји, браћо и сестре, верни народе Божји, ево на овај светодуховски празник – јер свака хиротонија епископа јесте догађај када служимо исту службу коју служимо и на празник Педесетнице, на празник Цркве Христове, важно је да знамо оно што је наш новохиротонисани епископ прочитао у свом исповедању вере, а то је да се на Божанственој Литургији као сабрању, служењу и светотајинском заједништву све Цркве, народа Божјег, остварује и оприсутњује сав Христов божански домострој спасења света и рода људског.

Епископ још чита да се у Божанственој Литургији открива Црква као светајна вечног Царства Свете Тројице, тако да само онај који зна шта је света Литургија зна шта је Црква Божја и зна да без Божанствене Литургије као сабрања и заједничарења свих у Христу верних сабраних око епископа, презвитера и ђакона нема Цркве. Дакле, Црква се открива нама као света Литургија, као домострој спасења света и човека и као Царство Свете Тројице. Литургија се открива као сабрање верних око епископа који у Литургији, по речи светих отаца и по предању Цркве, јесте управо на месту и по обличју Христовом.

Дакле, оно што је дело Христово, дело спасења света и човека, управо због тога што је епископ на месту Христовом, јесте и дело епископа. Оно није дело вршења некакве спољашње власти и промовисања неке спољашње моћи, него је дело распећа крста и васкрсења. Кроз крст епископ се поистовећује и сараспиње са Христом, али само зато што се поистовећује са Христом може да буде свима све и да се поистовећује са сваким човеком. За разлику од

искуства модерног човека обликованог и формулисаног на примеру психологије где се каже да би човек остварио комуникацију са другим мора са њим и да се поистовети. Али ко да се поистовети са ким и акав човек да се поистовети са каквим човеком? Ако није преображен, ако није у Христу, ако није поистовећен са Христом, онда свака друга врста поистовећења у најмању руку јесте ризична.

Ево, ми смо данас имали хиротонију владике Доситеја, који је готово читав свој живот учио да проводи у поретку. Најпре у војној школи, припремајући се да служи народу као војник војске, војске народа, морао је да прође кроз учење правила са пуном свешћу да су једино правила пут који води у слободу аутентичну и праву, зато што правила крешу крила самовољи и егоизму, који по правилу води у анархију. Онда је Бог хтео да започне и развија свој живот духовни, да расте у светогорској лаври манастиру Хиландару, који је, можемо рећи у људском смислу те речи, колевка наше Цркве.

Манастир Хиландар јесте место где се духовно родио, стасавао, растао и сазрео Свети Сава који је засадио садницу свог рода, нашег народа у земљу Царства небеског, у тајну Христа, и који је, најпре поистоветивши се у потпуности са Христом, постао просвећен, освећен и свет, светитељ Божји. Као такав не вођен људском мудрошћу, не вођен људском речју, него вођен Христом знао шта треба да чини да би свој народ увео у сазвежђе и симфонију православних народа да би свој народ учинио да буде Црква, а на крају и помесна аутокефална Црква, што не значи ништа друго него Црква која је у саборном јединству са читавом православном васељеном. Написао је и превео Номоканон, Законоправило, уређујући опет устројство народа, спољашње, телесно, оно што се тиче државног, али и унутрашњег, црквеног.

Драги Владико, растао си у духу светосавља, у духу православља, у духу аутентичне православне духовности и научио си шта је поредак, шат је послушање. Понекад и ми епископи заборавимо да се, када говоримо о послушању, оно најпре односи на нас, да будемо послушни Христу, послушни Христовој речи, послушни Цркви, јер то је, како смо рекли, пут слободе. Нека послушање Цркви Христовој – то је моја молитва и жеља у овом светом и свечаном тренутку – буде оно што те води кроз живот служења Цркви, јер то је и семе у којем си изникао као монах и можда боље него неки други разумеш шта то значи. Послушање Цркви јесте послушање Христу, а то је истовремено и нешто што извире из саме свете Литургије. Иако на месту и по обличју Христовом епископ служи свету Литургију, он зна, како и сама реч каже, да је заправо Христос тај који се приноси, који приноси и коме се

приноси. Радујемо се данас! Нека те Бог благослови! Нека ти да мудрости, снаге, љубави и смирења како би Христову Литургију служио на изграђивању Тела Христовог, тј. Цркве. Да Бог благослови!

Прими жезал овај да напасаш поверено ти Христово стадо. Послушнима нека буде за ослонац и укрепљење, а непослушне и непокорне упућуј и карањем и кротким васпитавањем, у Христу Исусу Господу нашем. Достојан!

Владика Доситеј: Епископ треба да се угледа и последује Великом Архијереју и Пастироначалнику Христу

Обраћајући се Његовој Светости Патријарху, архијерејима и верним народу који је испунио храм Светог Саве, Преосвећени Епископ г. Доситеј је поручио:

– У овај за мене велики и торжествени дан, срце је моје испуњено осећањем благодарности. Најпре, желео бих да узнесем благодарност Богу нашем, Пресветој Тројици – Оцу, Сину и Светоме Духу, што ме је призвао из небића у биће, и дарујући ми живот удостојио ме да се родим од српских православних родитеља, да будем крштен у Цркви Православној и васпитан у вери отачкој.

Благодарим и Пресветој Богородици што ме је призвала у Свој Врт, у Свету Гору Атонску, да под њеним омофором и игуманским жезлом закорачим на стазу монашког живљења. Благодарим и светим Оцима нашим Сави и Симеону што су ме прихватили и отворили ми двери своје обитељи, српске царске лавре – светог манастира Хиландара. Благодарим и преподобним Оцима нашим светогорским, знаним и незнаним, од Светог Петра Атонског до Светог Јосифа Исихасте, који су ме својим подвизима надањивали а својим молитвама придржавали да се не бих ногама својим спотакао и поклекнуо у подвигу и духовној борби.

Данас када се нада мном савршила велика Тајна, у којој сам посвећен у епископски чин, покушавам да прозрем дубину несхватљивог промисла Божјег који се стара о сваком своме створењу, па и о мени маломе и ништавном. Као петнаестогодишњак, жељан науке и учења, напустио сам родитељски дом у родној Славковици и упутио се у престони Београд, где сам се уписао у Војну гимназију. Желећи да посветим свој живот војничкој служби и официрском служењу, школовање сам наставио на Војној академији у Београду. Током студија, изучавајући војне науке, преда мном се откривала још једна наука, много дубља и узвишенија – она хришћанска, која ће дубоко потрести моје биће и постати оно чиме живим и дишем. Моја прва школа православне вере и духовности био је манастир Ваведења Пресвете

Богородице на Топчидеру. Тамо сам се, на светим богослужењима, у лику дивних сестара монахиња ваведенске обитељи, сусрео и са православним монаштвом. Посматрајући њихово ангелоподобно служење, у моме срцу почела је да тиња једна искра љубави према ангелском образу која ће се временом разгорети и претворити у огањ који ће сагорети сваку другу жељу и чежњу, сем оне за Јединим потребним, за Христом. У жељи и младалачкој ревности да што пре пригрлим монашки подвиг, одлазим старцу Тадеју Витовничком да тражим благослов да напустим студије и одем у манастир. Његов одговор мени је тада био несхватљив: „Ти сада не можеш схватити зашто је потребно да завршиш ту школу, али ће доћи дан када ћеш ти разумети зашто је то било потребно“. Блажени старац тада је Духом Светим сагледавао оно што су свети архијереји данас нада мношћем извршили и службу коју ми је Света Црква одредила. Послушао сам старчев савет и испунио његов благослов, завршио сам Војну академију и постао официр. У дубини своје душе осећао сам да је моје призвање у служби другој војсци, и да ће моје војевање бити другачије од војевања оних који служе под командом земаљског команданта. Захвалан сам војничком васпитању које сам примио јер ме је оно кроз вежбање у дисциплини, послушности и одговорности изграђивало и јачало вољу – и тиме ме припремило за монашко војевање.

Пошто сам послужио отаџбини у официрском чину, запутио сам се стазом коју је пропутио свети Сава пре више од осам векова. Она је водила ка Светој Гори, тој „божанственој планини“, како је назива Свети Григорије Палама, и светом манастиру Хиландару. Богоносни отац наш Сава у Хиландарском типику, описујући манастир Пресвете Богородице Хиландарске, каже: „...а ово место не може се упоредити ни са једним на земљи“. Док нам Савин животописац, јеромонах Доментијан, преноси светитељеву молитву за нову обитељ: „...буди ми помоћник, Владико Христе, Господе свију, да сатворим дом Пречисте Ти Матере, као прибежиште свима који Те љубе и деци отацтва мога, да се сви који прибегавају овде уместе у пространо Царство Твоје“. Шта бих ја, муцајући, немушто могао додати речима овог светог Мужа. Све оно што данас јесам, дугујем манастиру мога пострига, светој лаври Хиландарској. Извориште и центар српске духовности, постао је и моја духовна колевка и духовно огњиште у којем сам поново рођен добивши име Доситеј, по Преподобном Доситеју, подвижнику послушности и ученику авве Доротеја. Света Гора, тај пустињски универзитет, моја је најважнија животна школа. Наши хиландарски старци васпитавали су нас пустињском педагогијом, која се обраћа пре свега срцу а не само интелекту, јер јој је циљ стицање врлина а не пуко гомилање знања. Ови старци, оседели у подвигу, тесали су и клесали молитвом, поуком, сузама, али понајвише личним

примером наша окамењена и тврдокорна младалачка срца, не би ли у нама извајали монашки лик. Показивали су према нама, тада младим искушеницима и монасима, истинско пустињско човекољубље, покривајући наше слабости и немоћи својим молитвама и врлинама. Од њих смо примили молитвено и аскетско предање Свете Горе, које су њима предали њихови старци. Дуга светогорска бдења, свакодневне свете литургије и молитве пред иконом Богородице Тројеручице научили су ме да је монах, као уосталом и сваки истински хришћанин, изнад свега литургијско биће, које дише молитвом и заједно са псалмопојцем и пророком Давидом узвикује: „Господе, заволах лепоту дома Твога и место насеља славе Твоје“ (Пс. 25, 8).

Имао сам незаслужену привилегију и благослов да сам живео крај великих духовних атлета и подвижника, мојих стараца и учитеља: Мојсија, Симеона, Агатона, Митрофана, Јустина, Михаила, Јована, Кирила. Нисам достигао њихову меру љубави и врлине, и неко би могао са правом да понови оне речи из Лествице Светог Јована Синајског: „Па како да једно тако плодно дрво има на себи једну тако јалову грану?!“. А ја, уздајући се у њихове молитве, поновићу речи Светог апостола Павла: „Таквим ћу се хвалити, а самим собом нећу се хвалити, осим ако немоћима својим“ (2 Кор. 12, 5).

Хиландарским саборним старцима захвалан сам и за опит светогорског ћелиотског монаштва. По манастирском послушању боравио сам седам година у Хиландарској келији Преображења, Патерици, која се налази изнад светогорске престонице Кареје. Молитвено тихујући у овој пустињи открио сам дубоку истинитост речи Светог владике Николаја Охридског и Жичког, да је Света Гора: „....Молитва без престанка, Веза са небесима без прекида, Славопој Христу без умора...“. Богу и Игуманији Светогорској Пресветој Богородици захваљујем и за незаборавне сусрете, беседе и драгоцене духовне савете које сам добијао у испосницама и келијама од светих подвижника и молитвеника, истинских земаљских анђела и небеских људи. Ти сусрети су ме увек до суза потресали, јер милошћу Божјом светоименита Гора није ни у ове, наше дане осиромашила светитељима.

Манастир Хиландар – није био само сусрет са нашом славном прошлошћу и светим ктиторима, иако су ми пирг Светог Саве, лоза Светог Симеона, Савин бунар, Милутинова црква, Лазарева припрата јасније и речитије од свих историја и монографија које сам прочитао протумачили нашу велику прошлост. Али и више од тога, Хиландар нам указује и на нашу будућност, опомињући нас да се држимо светосавског и светолазаревског завета.

Епископ треба да се угледа и последује Великом Архијереју и

Пастироначалнику Христу. Њему, Оваплоћеном Логосу Божјем, који је савио небеса и спустио се на земљу, у овај наш „мравињак“. Он, Богочовек Исус Христос, истинити Бог и истинити Човек, добри Пастир, дошао је да потражи, исцели и спасе своје створење, изгубљену овцу. Нас ради и нашега ради спасења претрпео је страдање, крст и смрт. И у Ад је сишао, мртвима проповедао, прародитеље Адама и Еву избавио и у рај увео. Али и у трећи дан славно васкрсао из мртвих. Христово васкрсење постало је залог нашег васкрсења. Управо ова истина о васкрсењу јесте основа и темељ вере наше хришћанске, јер „...ако Христос није устао, онда је празна проповед наша, па празна и вера наша“ (1Кор. 15, 14). То је нада свих хришћана да ћемо васкрснути за живот вечни и да ћемо наследити Царство Божје. Кроз уста епископа, која су и уста Цркве, треба да се чује ова проповед наде. У наше дане многи су остали без наде и клону пред стихијама овога света. И до те браће и сестара треба да донесемо благовест да Бог „хоће да се сви спасу и да дођу у познање истине“, али и да не заборавимо да су „уска врата и тесан пут који воде у живот“ (Мт. 7, 14) и да нам ваља проћи кроз многа искушења. Бити хришћанин значи бити борац, војник Христов, бити спреман на подвиг и жртву. Тајна Царства Божјег овде на земљи најпотпуније нам се открива у светој Литургији. А служба епископа јесте, пре свега, да предстоји литургијском сабрању. Сав човеков принос Богу пролази кроз руке епископа, јер је он, по речима Светог Игнатија Богоносца, на месту Божјем, односно на месту Христовом, будући да је Слика Очева, односно икона Господа Исуса Христа. Из истих тих руку епископових примамо тај узнесени принос као „лек бесмртности и извор живота“, свето Причешће, залог нашег спасења.

У својој будућем епископском служењу следићу примеру Светог Саве, који у својој Жичкој беседи поучава поверена му чеда о правој вери, коју примисмо од Светих отаца Седам васељенских сабора, а која је неодвојива од исправног врлинског живљења. Пошто нашу ортодоксију (правоверје) треба да прати и наша ортопраксија (правоживље).

Трудићу се да светониколајевски уливам уље вере у кандило српске народне душе и да светојустиновски громогласно, неустрашиво, јасно и прецизно проповедам Божанске догмате вере наше православне.

Пред очима имам још један свети и светли пример за подражавање, великог Григорија Паламу, који је и на архиепископском трону у Солуну остао Светогорац. Ни бука ни врева великог града није га омела да живи и дела светогорски, исихастички, да умом у срцу непрестано твори Исусову Молитву, која је, по речима блаженог старца Јефрема Филотејског и Аризонског, „тајно

дисање Тела Цркве кроз векове“.

У моме досадашњем животу невидљивим нитима испреплетани су војска и монаштво. Тако је било и у историји Хришћанске Цркве још од првих векова. Војници хришћани, припадници римских легија, били су и први мисионари и проповедници, и широм царства пронели су и раширили хришћанску веру. Ови свети војници показали су храброст на бојном пољу и оданост цару у Риму, али још већу оданост и љубав имали су према Цару царева и Господу господара, Христу Спаситељу. Због те љубави и верности претрпели су страшне и сурове муке, не желећи да се одрекну Христа. А Он их је због храбрости и верности овењао непропадљивим мученичким венцима. Свети мученици, Георгије, Димитрије, Прокопије, Артемије и многи други са њима најлепши су украс Цркве. Једном од њих, Светом великомученику и победоносцу Георгију и ја сам имао благослов да послужим у његовој светињи манастиру Ћелијама Колубарским. Овај свети манастир дубоко је повезан са српском војском и њеном херојском традицијом. Налази се у подножју Враче-брда, где су се одиграли неки од најзначајнијих бојева славне Колубарске битке. Свети војник, великомученик и победоносац Георгије примио је у свој дом кости палих храбрих српских војника да почивају у крипти манастирског храма. И ја, некадашњи војник и свештенослужитељ манастира Светог Георгија, кадећи ове јуначке и свештене кости, промишљао сам о смислу и значају њиховог подвига и жртве. Српски војник оставио је велики и неизбрисиви траг у светској историји ратовања. Велики је јер је водио ослободилачке ратове, бранио своју отаџбину и кућни праг. У рату је био храбар, али правдољубив, јер је још као дете научио хришћанску истину пренету у епску песму у којој Јевросима мајка саветује сина Марка: „Боље ти је изгубити главу него своју огријешити душу“. Наша је жеља и молитва да српска војска и даље буде храбра, правдољубива али изнад свега христољубива. Христољубива јер ће свака жртва, па и она најтежа и највећа – да неко положи живот свој за ближњег свога – само у Христу Господу имати свој пуни смисао и значење.

Ваша Светости, најсветији предстојатељу Цркве Српске и наследниче Светог Саве, благодарим Вам што сте ме изабрали да будем викарни епископ Вашој смерности. У своме будућем епископском служењу трудићу се да оправдам Ваше поверење које сте ми указали овим избором. Посебна ми је част што сте Ви, Ваша Светости и богољубиви архијереји српски, иако преко мене недостојног, обновили древну традицију да се из Српске Царске Лавре манастира Хиландара, дома Светог Саве на чијем трону седите, бирају епископи наше Светосавске Цркве. Гледајући у даљини векова низ

многобројних светих ликова хиландарских монаха, који пре мене бише изабрани и посвећени у овај свети апостолски чин, почевши од Светог Саве – првог српског архиепископа, до блажене успомене епископа жичког Хризостома Хиландарца, радујем се али истовремено и дрхтим пред тешким бременом које је данас положено на моја рамена. Али, уздам се у молитве ових светих Хиландараца, епископа, архиепископа и патријараха српских – да ће ме помоћи и подржати да моје епископство буде часно и неокаљано.

Велику захвалност дугујем и моме епископу, Преосвећеном кир Јовану, епископу шумадијском. Свети Владико, хвала Вам што сте ме предложили Светом Архијерејском Сабору за епископа Цркве Христове. Благодарим Вам на родитељској бризи и очинским саветима које сте ми пружали у последње четири године, колико живим и служим под Вашим епископским омофором. Ваши мудри савети – као искусног архијереја Српске Цркве и некадашњег студеничког игумана – биће ми драгоцени у мојој будућој епископској и пастирској служби. Верујем да нисам случајно са Свете Горе дошао баш у Вашу епархију, већ да су се промислом Божјим и молитвама Светог Саве и Светог Симеона у нашим личностима поново сусрели Студеница и Хиландар, обе лавре Немањићке.

Благодарим и Преосвећеном Епископу зворничко-тузланском кир Фотију, смерном поклоннику Перивоја Пресвете Богородице. Свети Владико, хвала Вам за побожну љубав коју гајите према Светој Гори, и Српској Царској Лаври Хиландарској, за љубав, поштовање и духовну бригу коју указујете светогорском монаштву, а која се, не једном, пројавила и на мени недостојном.

Благодарим и високопреподобном игуману Српске Царске Лавре манастира Хиландара, архимандриту кир Методију. Вазљубљени у Христу оче под чијим сам духовним старањем и руковођењем, покриван Твојим врлинама и штићен Твојим молитвама безбрижно боравио на том „месту спасења“, како Свети отац Сава назива мили нам Хиландар. Молим Те да сада, када ме је Црква уздигла у овај високи чин, још више умножиш своје молитве Богу, Пресветој Игуманији Светогорској и Светом Сави за мене, Твога сабрата Хиландарца.

Моја хиландарска братијо, небеске ластавице које непрестано уносите славопој Христу за спасење рода српског, најмириснији кринови из Врта Пресвете Богородице, најлепша децо Савина, највећа славо Симеонова! Којим речима да вам се обратим и шта да вам кажем што нисте чули из уста мојих током двадесет година колико смо се заједно подвизавали и у дому светих Немањића, ктитора Хиландарских, делили хлеб и со, и заједно приносили

молитве и сузе пред иконом Пресвете Богородице Тројеручице. Када сам одлазио у Отаџбину да и овде донесем дух и молитву Хиландара, испратиле су ме ваше свете молитве; нека ме оне и даље прате и штите, а ја ћу се вас у својим молитвама и на светим Литургијама увек сећати.

Захваљујем се и професору Хризостому Стамулису што је данас са нама овде, декану Богословског факултета Аристотеловог универзитета у Солуну, моме ментору под чијим сам руковођењем написао и одбранио магистарску тезу из области догматског богословља.

Благодарим и свем народу Божјем, сабраном данас овде под сводовима Светосавског храма на овој Божанственој Литургији, поновљеној Педесетници, јер сваки пут када се хиротонише нови епископ, понавља се Велика Тајна Педесетнице на којој се рађа Црква.

Богу нашем Оцу и Сину и Светом Духу, Тројици Јединосушној и Нераздељивој нека је Слава и Хвала, сада и увек и кроза све време и сву вечност. Амин.

* * *

Поред многобројног верног народа хиротонији Епископа липљанског присуствовали су министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања г. Никола Селаковић, директор Управе за сарадњу са црквама и верским заједницама др Владимир Рогановић, начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић, начелник Управе за људске ресурсе Војске Србије бригадни генерал Саво Иришкић, командант Гарде бригадни генерал Никола Дејановић, пуковници Срђан Благојевић и Звонко Марић, кадети и ученици са старешинама Војне академије и Војне гимназије, Надбискуп београдски монс. Ладислав Немет, представници традиционалних верских заједница, истакнуте личности из културног и научног живота престонице.

